

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.12.0.SGB.0.03-610-3213
Konu : Soru Önergeleri

.10/2011
-3 Kasım 2011

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 06.10.2011 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.02.00-21536 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, Balıkesir Milletvekili Namık HAVUTÇA'ya ait 7/247, 7/266, İzmir Milletvekili Alaattin YÜKSEL'e ait 7/248, Yozgat Milletvekili Sadir DURMAZ'a ait 7/249, Bursa Milletvekili Turhan TAYAN'a ait 7/250, Adıyaman Milletvekili Salih FIRAT'a ait 7/251, Kırklareli Milletvekili Turgut DİBEK'e ait 7/252, Bursa Milletvekili İlhan DEMİRÖZ'e ait 7/253, Isparta Milletvekili Süleyman Nevzat KORKMAZ'a ait 7/254, Bolu Milletvekili Tanju ÖZCAN'a ait 7/255, Erzincan Milletvekili Muharrem IŞIK'a ait 7/256, Mersin Milletvekili Vahap SEÇER'e ait 7/257, 7/265, Konya Milletvekili Atilla KART'a ait 7/258, Antalya Milletvekili Gürkut ACAR'a ait 7/259, İzmir Milletvekili Oktay VURAL'a ait 7/260, Tokat Milletvekili Orhan DÜZGÜN'e ait 7/261, İstanbul Milletvekili Faik TUNAY'a ait 7/262, Osmaniye Milletvekili Hasan Hüseyin TÜRKOĞLU'na ait 7/263, Ankara Milletvekili Aylin NAZLIKA'ya ait 7/264, İzmir Milletvekili Ahmet Kenan TANRIKULU'ya ait 7/267 ve Burdur Milletvekili Ramazan Kerim ÖZKAN'a ait 7/268, 7/269 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.



Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

1- Görüş 7/247, 7/248, 7/249, 7/250, 7/251,
7/252, 7/253, 7/254, 7/255, 7/256, 7/257,
7/258, 7/259, 7/260, 7/261, 7/262, 7/263,
7/264, 7/265, 7/266, 7/267, 7/268, 7/269 (42 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ**Önerge Sahibi****:Orhan DÜZGÜN****Tokat Milletvekili****Esas No****:7/261**

Nişasta Bazlı Şeker; kemik erimesi, kanser, kansızlık, gut hastalığı, obezite, karaciğer yağlanması gibi ciddi ve ölümcül hastalıklara sebep olmaktadır hatta kanser türlerinde yüzde 40 artışa neden olabilmektedir. Avrupa'da kişi başına Nişasta Bazlı Şeker tüketimi 1-1.5 kilo, Türkiye'de ise 6 kilo civarındadır. Fransa, İngiltere, Hollanda, Almanya gibi ülkelerde de pancardan şeker elde edilmektedir fakat bu ülkelerden Fransa, Hollanda ve İngiltere Nişasta Bazlı Şeker üretimini sınırlamıştır. Ülkemizde Şeker Yasası ile Nişasta Bazlı Şeker üretimine kota getirilmesine rağmen Nişasta Bazlı Şeker şirketlerinin üretim kapasitelerini sürekli arttırmalarının nedeni, bu şirketlerin Türkiye'de elde ettikleri yüksek kârlardır. Ülkemizde 1998 yılında 22 milyon tona ulaşan şeker pancarı üretimi Şeker Yasası ile şeker üretimine uygulanan kota kapsamında 2003 yılında 12,6 milyon tona kadar gerilemiş, 2010 yılında 17,9 milyon tonla en yüksek değerine ulaşmıştır. Şeker pancarı üretimimiz 1998 yılındaki miktarın çok altında olmasına karşın düşürülen üretimimiz sonucu Türkiye 2002 yılından 2011 yılı Mayıs ayına kadar 2,3 milyar TL değerinde şeker pancarı ithalatı yapmıştır.

Konuyla ilgili olarak T.C. Şeker Kurumundan alınan cevabi görüş aşağıda yer almaktadır.

SORU 1) Şeker Yasası çıktığı günden bugüne kadar yıllar bazında; şeker pancarı, Nişasta Bazlı Şeker ithalinin oranları ve buna ayrılan bütçe ne kadardır?

CEVAP 1) Şeker Kanunu'nun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren ülkemizde üretilen, yurtiçine satışı yapılan ve dış ticarete konu olan nişasta bazlı şeker miktarları aşağıdaki tabloda verilmiştir. Tablodan da görüleceği üzere ülkemiz, nişasta bazlı şekerde net ithalatçı değil, net ihracatçı konumunda olup, son yıllarda ithal edilen nişasta bazlı şeker miktarı, ülkemiz nişasta bazlı şeker tüketiminin yüzde ikisine, toplam şeker tüketim miktarının ise binde üçüne karşılık gelmektedir.

Ülkemiz pancar şekeri üretiminde kullanılan hammaddeyi tamamı şeker üreticisi şirketlerin ekim alanlarında yetiştirilen pancar ile yurt içinden karşılanmakta olup, şeker üretimi amaçlı pancar ithalatı söz konusu değildir.

Nişasta bazlı şekerin 2002/03 yılından 2010/11 yılına kadar toplam ihracat miktarı 914.239 Ton, toplam ithalat miktarı 213.263 Ton'dur. Toplam ithalat değeri ise 90.823.587 Dolardır.

SORU 2) Kendimize yeterli olduğumuz Şeker pancarından şeker üretimi yerine ithalatçı konumda olduğumuz mısırdan Nişasta Bazlı Şeker üretimine ağırlık verilmesinin nedenleri nelerdir?

CEVAP 2) Ülkemiz pancar şekeri sektörü ve piyasası, ülke şeker ihtiyacının karşılanması ve sanayinin korunması amacıyla 1925 yılından beri çıkarılan kanunlarla düzenleme altına alınmıştır.

Ülkemizde Şeker Kanunu öncesinde planlı üretim yapılmaması nedeniyle, pancar üreticisinin pancar ekimine ilgisinin artmasına veya azalmasına bağlı olarak pancar ve pancar şekeri üretimi istikrarsız bir seyir izlemiştir. Pancar ekimine ilginin azaldığı 1995 ve 1996 yıllarında ülkemiz şeker üretimi iç talebe yeterli olmamış ve şeker ithalatı yapılması gereği doğmuş, ülke şeker ihtiyacının önemli bir kısmı ithalat yoluyla karşılanmak zorunda kalmıştı. 1997 yılından itibaren ise, şeker pancarına uygulanan fiyatlara bağlı olarak üreticinin pancar ekimine ilgisinin artması ile birlikte pancar üretimi, fabrikaların işleyebileceği kapasitenin oldukça üzerinde gerçekleşmiş, stoklanan pancarda ve pancarın şeker içeriğinde büyük miktarda fire ve kayıplar yaşanmıştır. Pancar üretimine bağlı olarak, şeker üretimi de, talebin oldukça üzerinde gerçekleşmiş ve bu defa da şeker stokları sorunu ortaya çıkmıştır.

1990'lı yıllardan itibaren ülkemiz, nişasta bazlı şeker üretimi ile tanışmış ve dünyaya paralel olarak bu şekerlerin pazar payı, pancar şekeri aleyhine hızla artmaya başlamıştır. Nişasta bazlı şekerler, 4634 sayılı Şeker Kanunu öncesinde yürürlükte olan ve 1956 yılında yürürlüğe konan 6747 sayılı Şeker Kanunu kapsamında yer almadığından, herhangi bir düzenlemeye tabi olmadan üretimi serbestçe yapılabilmekteydi. 2001 yılında yürürlüğe giren 4634 sayılı Şeker Kanunu bu şeker türlerini Kanun kapsamına almış ve ülke toplam kotasından alacağı payı belirli bir seviyede sınırlamış, yeni nişasta bazlı şeker fabrikası kurulması için Şeker Kurumu'ndan kota temini zorunluluğu getirilerek, pancar ve pancar şekeri üretimini koruma altına almıştır. 4634 sayılı Kanun'un amacı, kendi kendine yeterliliği esas alacak şekilde şeker üretim ve arz planlamasının yapılmasıdır. Kanun'un uygulanmaya başladığı tarihten bugüne kadar yurtiçi talebi karşılayacak düzeyde şeker üretimi gerçekleştirilmiş, pancar şekerinde ithalat gereksinimi doğmamıştır.

Ayrıca, 2009 yılında yapılan yönetmelik değişikliği ile yurt içine arz edilecek NBSŞ üretiminde kullanılan mısırın yurt içinden temin edilmesi şartı getirilmiştir. NBSŞ üreten tüm şirketlerin mısır alım ve işlenmesine ilişkin faaliyetleri, yönetmelik gereği Kurumca aylık olarak izlenmekte olup, son iki yılda kota kapsamında üretilen NBSŞ için gereken miktarın da üzerinde mısırın yurt içinden temin edildiği tespit edilmiştir.

SORU 3) Bir taraftan ülkemizde üretilen şeker pancarı ve pancar dayalı şeker üretimi kısıtlanırken, ithalata dayalı mısırdan üretilen Nişasta Bazlı Şekerin üretiminin artırılması, Türk çiftçisinin kazancının başka ülkelerin çiftçilerine aktarılması anlamına gelmekte değil midir?

CEVAP 3) 4634 sayılı Şeker Kanunu; ülkemiz şeker talebinin yerli üretim ile karşılanmasını ve sektörde rakip durumda olan ürünlerin (pancar şekeri ve nişasta bazlı şeker) dengeli ve istikrarlı olarak, üretilmelerine imkan verilmesini amaçlamaktadır. Şeker Kanunu ile getirilen kota sistemi, ülkemizde NBSŞ sektörünün sınırlandırılmasını sağlayarak pancar ve pancar şekeri üretiminin sürdürülebilirliğini sağlamaktadır.

2001 yılında yürürlüğe giren Şeker Kanunu sonrasında, ilk kota uygulamasına 2002/2003 pazarlama yılında (PY) başlanmıştır. Kanun sonrasında tamamlanan 9 PY'de, yurt içine kota kapsamında satılan NBSŞ miktarı ortalamasının ilk kota uygulamasının başladığı yıldaki düzeylerinde olduğu, yani yurt içine arz edilen NBSŞ miktarında bir artış olmadığı görülmektedir. Bugüne kadar tamamlanan 9 PY'de yurt içine satılan NBSŞ miktarı ile NBSŞ kotası ortalamasının her ikisinin de 353 bin ton olduğu, 2010/2011 pazarlama yılında kota kapsamında yurtiçine satılan NBSŞ miktarı bir önceki pazarlama yılına göre %10 daha düşüktür. Ayrıca, 2009 yılında yapılan düzenlemeler ile, NBSŞ'nin hammaddesi olan mısırın da pancar gibi yurtiçinden teminine ilişkin hükümler getirilmiş olup, tamamlanan son iki PY'de yurtiçine arz edilecek NBSŞ üretimi için gerekli mısırın tamamı yurtiçinden temin edilmiştir.

Türkiye genelinde 2003 yılı sonrasında pancar üretimi artmıştır. Pancar üretimi özellikle 2007 yılında yaşanan kuraklık ve çeşitli faktörlere bağlı olarak sadece 2006 ve 2007 yılında bir önceki yıla göre daha düşük gerçekleşmiştir. 2003 yılında 12,7 Milyon Ton, 2009 yılında 17,3 Milyon Ton, 2010 yılında ise 17,9 Milyon Ton pancar üretimi olmuştur.

Bu kapsamda 2010 ürün yılında üretilen pancar miktarı 2003 ürün yılına göre % 40,6, bir önceki ürün yılına göre %3,9 daha fazla gerçekleşmiştir.